

Vedlegg 4: Veiledning til gjennomføring av prøven i muntlig norsk

Instruks for den praktiske gjennomføringen av prøven finnes på oppgavesettene som prøveansvarlig henter ut av det prøveadministrative systemet (PAD) før gjennomføring. Veiledning om hvordan resultatene skal registreres i PAD, finnes i supportportalen til PAD som ligger på <https://vox.flexiteexam.no/>.

1. Om prøven

Prøven gjennomføres med eksaminator og sensor til stede. Sensor skal være ekstern. Med ekstern sensor menes her en lærer som ikke har undervist vedkommende. Dersom dette ikke er praktisk mulig er det et absolutt minimumskrav at sensor ikke underviser kandidaten på prøvetidspunktet. Både eksaminator og sensor må ha satt seg inn i vurderingskriteriene før prøven skal gjennomføres. Eksaminator og sensor skal ha sett på og vært med å vurdere videoklipp av kandidater før prøven, og ha lest forklaring til kriteriene som ligger på nettsidene til Kompetanse Norge.

Som hovedregel tillates det ikke at utenforstående kan observere prøvegjennomføringen. Dette er av hensyn til personvern, prøveformen og kandidatene. Med «utenforstående» menes privatpersoner uten tilknytning til prøvestedet eller prøven. Lærere kan være til stede som observatører, forutsatt at kandidaten gir samtykke til dette.

Oppgavene og tegningene til muntlig prøve hentes ut fra PAD og skal skrives ut i god skrift- og fargekvalitet. Oppgavesettet til muntlig prøve blir tilgjengelig i PAD tre virkedager før første dag i prøveperioden. Oppgavene står med fet skrift i oppgavesettet. Oppfølgingsspørsmålene er ment som en hjelp for eksaminator dersom kandidaten trenger støtte for å produsere nok språk. Eksaminator står fritt til å formulere egne spørsmål for å følge opp det kandidatene sier.

Oppgavene til delprøve i muntlig kommunikasjon skal behandles strengt konfidensielt. Prøveansvarlig må derfor ha rutiner for å sikre at eksaminator og sensor leverer tilbake alt prøvemateriell, og at materiellet deretter blir makulert.

To og to kandidater tar den muntlige delprøven sammen. I noen tilfeller kan det av praktiske hensyn være nødvendig å la en kandidat ta prøven alene med eksaminator som samtalepartner. Da må man være oppmerksom på at samtalen blir asymmetrisk, og at det er naturlig at kandidaten inntar en mer passiv rolle enn i parsamtale med en annen kandidat. Alternativt kan prøven gjennomføres med tre kandidater sammen. Eksaminator må da velge ut individuelle oppgaver fra et annet oppgavesett, og man må passe nøye på at disse oppgavene ikke overlapper i tema med det andre oppgavesettet man har valgt. Tiden må utvides noe: både ekstra tid til de individuelle oppgavene tilsvarende tidsoppsettet per kandidat og noen ekstra minutter til samtalen.

- Prøven på nivå A1-A2 inneholder fire oppgaver. Tre oppgaver er individuelle, og én er en samtaleoppgave mellom de to kandidatene.
- Prøven på nivå A2-B1 inneholder tre oppgaver, to individuelle og én samtaleoppgave.
- Prøven på nivå B1-B2 inneholder tre oppgaver, to individuelle og én samtaleoppgave.

De individuelle oppgavene skal blant annet sikre at hver enkelt kandidat får snakket så mye at sensor har et godt vurderingsgrunnlag. Hvis samtalene skulle utvikle seg bort fra emnet som opprinnelig ble gitt, er det greit, så lenge begge kandidatene snakker.

Sensorene skal bruke hele skalaen nedover når de vurderer. For eksempel kan en kandidat som tar prøven på nivå A2-B1, også få resultatet «under A1» eller «A1». Det samme gjelder for de andre prøvenivåene.

Dersom sensor vurderer at kandidaten er meldt opp til for lavt nivå, skal kandidaten få en ekstraoppgave der og da på nivået over. Eksaminator må avklare med sensor etter fullført ordinær prøve, om sensor har tilstrekkelig materiale til å vurdere kandidaten eller om det er behov for ekstraoppgave. Eksaminator må derfor være forberedt på å stille en ekstraoppgave (én av de individuelle C-oppgavene) på nivået over ved behov.

- Kandidater som er oppe til A1-A2-prøven, og som vurderes til å være over nivå A2, skal få én av C-oppgavene i A2-B1-settene (Individuell oppgave (B1) uttrykke synspunkter/meninger). I enkelte tilfeller kan det være nødvendig å også gi en C-oppgave fra B1-B2-settet (Individuell oppgave (B2) argumentere), dersom sensor er i tvil om kandidaten er over B1.
- Kandidater som er oppe til A2-B1-prøven, og som vurderes til å være over nivå B1, skal få én av C-oppgavene i B1-B2-settene (Individuell oppgave (B2) argumentere).

2. Forberedelse til gjennomføring av muntlig prøve

Eksamenskommisjon: Prøvestedet har på forhånd satt opp eksamenskommisjoner bestående av en eksaminator og en ekstern sensor. Med ekstern sensor menes her en lærer som ikke har undervist vedkommende. Dersom dette ikke er praktisk mulig er det et absolutt minimumskrav at sensor ikke underviser kandidaten på prøvetidspunktet.

Kompetanse Norge har utviklet opplæringsressurser for eksaminatorer og sensorer ved prøven i muntlig kommunikasjon og forberedelsesmaterieell for kandidater til prøven.

Opplæringsressurser for eksaminatorer og sensorer

Vurderingsskjemaer for prøven og forklaring til vurderingskriteriene ligger på nettsidene til Kompetanse Norge.

Dvd om vurdering av delprøve i muntlig kommunikasjon til bruk på interne kurs for eksaminatorer og sensorer kan bestilles fra Kompetanse Norge på www.kompetansenorge.no/dvdmuntlig. Denne kursingen skal skje rutinemessig før hver prøvegjennomføring. Sammen med dvd-en følger skriftlige begrunnelser av kandidatenes nivåplassering.

Nettkurs i vurdering av muntlige ferdigheter er et gratis tilbud til lærere i norskopplæringen. Kurset er tilgjengelig i PAD for lærere ved opplæringssteder som er registrert i PAD. Kurset inneholder fem miniforelesninger om vurdering av muntlige ferdigheter. Disse tar for seg:

- hva prøven i muntlig kommunikasjon skal måle
- rammeverket og ferdighetsnivåene prøven måler på
- eksaminators rolle
- vurderingskriterier og vurderingsprosedyren
- muntlig prøve og nivå B2

I tillegg inneholder kurset klipp av kandidater som tar prøven i muntlig kommunikasjon. Lærerne registrerer sin vurdering av kandidatens nivå, og får deretter opp Kompetanse Norges vurdering og begrunnelse for nivåplasseringen.

Forberedelsesmaterieell for kandidatene

Eksempeloppgaver for prøvene på nivå A1-A2, nivå A2-B1 og nivå B1-B2 finnes på nettsidene til Kompetanse Norge. Oppgavene er ment først og fremst å gi kandidatene en forståelse for format og form på prøven.

Eksempel-dvd for deltakere i opplæringen som skal forberede seg til prøven i muntlig kommunikasjon, kan bestilles av opplæringsstedene på www.kompetansenorge.no/dvdmuntlig. Kandidatene kan ikke bestille dvd-en selv. Opplæringsstedene må sørge for at deltakerne får tilbud om å se dvd-en før prøven skal gjennomføres. Dvd-en skal ikke lånes ut til kursdeltakere, men kun vises på opplæringsstedet.

Egenvurderingsskjemaer til bruk for deltakere ligger på <https://adaptit.enovate.no/latest/Norskniva>

3. Prøveansvarliges ansvar

Før prøven skal prøveansvarlig sørge for

- at alle som skal være eksaminatorer og sensorer ved prøven, har sett nettkurset for sensorer og dvd i vurdering av delprøve i muntlig kommunikasjon til bruk på interne kurs for eksaminatorer og sensorer
- at alt oppgavemateriellet blir behandlet konfidensielt og oppbevart forsvarlig på prøvestedet
- at alle som er involvert i prøvegjennomføringen, blir informert om taushetsplikt i alle forhold vedrørende prøven og kandidatene
- at eksaminator og sensor får mulighet til å gjøre seg kjent med oppgavene i muntlig kommunikasjon så nær opp til prøvedatoen som mulig, og så god tid i forveien at de får tilstrekkelig tid til å forberede seg
- å skrive ut et riktig antall oppgavesett med god skrift- og fargekvalitet til kommisjonene
- at eksaminator og sensor får utdelt instruks om gjennomføring av prøven i muntlig kommunikasjon

Prøveansvarlig skal sørge for

- at eksaminator og sensor får utdelt nødvendig materieell for å gjennomføre prøven:
 - to oppgavesett per kommisjon (eksaminator og sensor) tre virkedager før prøvegjennomføringen
 - riktig antall vurderingsskjemaer med kriterier (ett skjema per kandidat)
 - oppmøtelister (kandidatlistene)
- at eksaminator/sensor signerer for utlevert og innleverte oppgavesett

Etter at prøven er gjennomført, skal prøveansvarlig sørge for

- at alt prøvematerieell blir makulert
- at resultatene blir registrert i det prøveadministrative systemet senest én uke etter at prøven er gjennomført
- at oppmøtelisten og vurderingsskjemaene oppbevares i ett år

Veiledning om hvordan man registrerer resultatene er beskrevet i supportportalen til PAD som er tilgjengelig på <https://vox.flexiteexam.no/>.

4. Instruks til eksaminator og sensor om gjennomføring av muntlig prøve

Før gjennomføring av prøven i muntlig kommunikasjon skal eksaminator/sensor ha fått utdelt følgende materiell fra prøveansvarlig:

- oppgavesett til prøven i muntlig kommunikasjon. Bilder i A4-format hører også til prøven på nivå A1-A2, og må skrives ut i tillegg til oppgavesettene. Bildene skal være i farger og av god kvalitet. Bildene ligger i en egen fil.
- vurderingsskjemaer for prøven i muntlig kommunikasjon i tilstrekkelig antall med forklaring til vurderingskriteriene
- oppmøteliste for kandidater (signaturliste) – én liste per kommisjon

Kontroll av kandidatens identitet

Før prøven starter, må kandidatene legitimere seg med gyldig legitimasjon. Som gyldig legitimasjon godtas:

- gyldig pass
- norsk bankkort med bilde
- norsk førerkort – original og duplikat
- postens ID-kort utstedt etter 1. april 2003
- nasjonalt ID-kort utstedt innenfor EØS-området
- reisebevis for flyktninger og utlendingspass
- oppholdskort for utlendinger
- asylsøkerbevis med navnetrekk og informasjon om fødested

Eksaminator, sensor eller en annen ansvarlig person ved prøvestedet, kontrollerer kandidatens legitimasjon og sjekker at personopplysningene stemmer overens med opplysningene på oppmøtelisten. Kandidaten kontrollerer at adressen som står på oppmøtelisten er riktig, og at navnet er riktig skrevet. Deretter signerer kandidaten på oppmøtelisten som er skrevet ut fra PAD.

For kandidater som ikke møter til prøven, skrives «Ikke møtt» på oppmøtelisten. Når alle kandidatene som står på oppmøtelisten har gjennomført prøven, signerer eksaminator og sensor på listen og leverer den til prøveansvarlig.

Gjennomføring av prøven

Instruks for gjennomføring av prøven står i oppgavesettet.

Vurdering

Dersom sensor mener at en kandidat har produsert for lite språk til at han/hun har grunnlag for å vurdere kandidatens ferdigheter etter at alle oppgavene er gjennomført, kan sensor be eksaminator om å gi kandidaten en tilleggsoppgave fra oppgavene i prøvesettet. Dersom sensor mener en kandidat er meldt opp på for lavt nivå, skal han/hun be eksaminator gi kandidaten en ekstraoppgave fra prøvesettet på nivået over (eventuelt også to nivåer over, for A1-A2-prøven).

Det er utarbeidet tre vurderingsskjemaer for muntlig prøve på nivå A1-A2, A2-B1 og B1-B2. Sensor bruker vurderingsskjemaet for det prøvenivået kandidatene er meldt opp til, men om en kandidat er under det laveste nivået på prøven, skal vurderingsskjemaet for nivået under brukes. Sensor må ha alle vurderingsskjemaene tilgjengelige ved

prøvegjennomføring. Vurderingen diskuteres med eksaminator, men det er sensor som har det avgjørende ordet.

Sensor skriver kandidatnummeret til kandidaten øverst på skjemaet og markerer vurderingen for hvert kriterium i henhold til instruksjonene i skjemaet. Både eksaminator og sensor skal undertegne og skrive dato på vurderingsskjemaene.

Kandidatene skal ikke få vite resultatet før sensur faller.

Etter offentliggjøringen av sensuren, kan kandidatene henvende seg til prøvestedet for å vite hvilken vurdering de har fått på ulike kriterier. Prøvestedet må oppbevare kandidatens vurderingsskjema i ett år etter gjennomført muntlig prøve.